યુદ્ધ અને શાંતિ

લીઓ ટોલ્સટોય

ની બાળકો માટેની શ્રેષ્ઠ કૃતિ

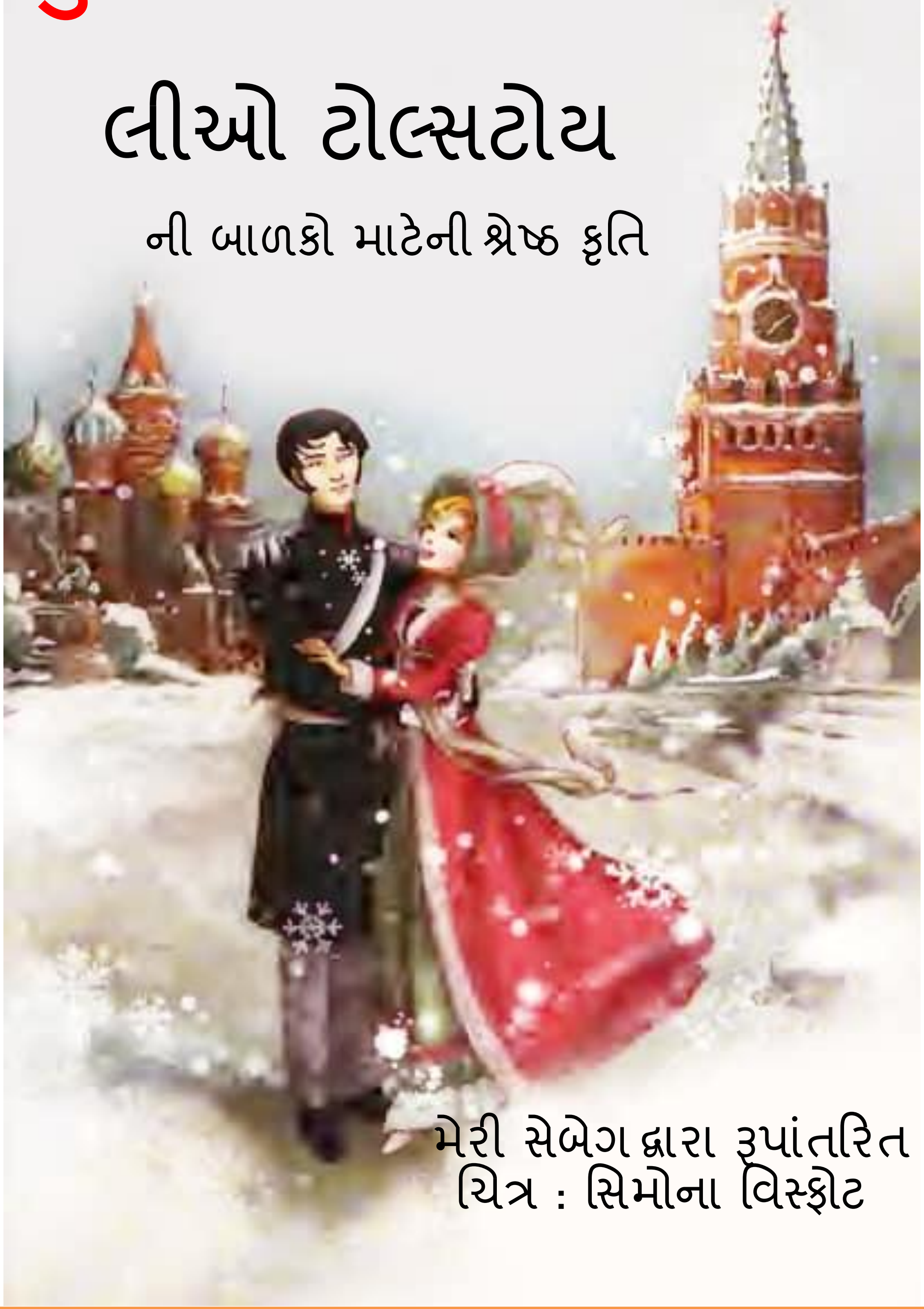

મેરી સેબેગ દ્વારા રૂપાંતરિત
ચિત્ર : સિમોના વિસ્કોટ

યુદ્ધ અને શાંતિ

લીઓ ટોલ્સટોય

ની બાળકોની માટે શ્રેષ્ઠ કૃતિ

હિન્દી: અરવિંદ ગુપ્તા

વિષય

પરિચય
વાર્તા ના પાત્ર

ભાગ એક : શાંતિ દૂર છે

પ્રકરણ ૧ પિયેરની પ્રથમ પાર્ટી
પ્રકરણ 2 પૈસો પ્રેમ ખરીદી શકતો નથી
પ્રકરણ 3 એન્ડ્રુનું પ્રથમ યુદ્ધ
પ્રકરણ ૪ અનુત્તર પ્રશ્નો

ભાગ બે : નતાશા અને યુદ્ધનો અંત

પ્રકરણ ૫ આશાનો શ્વાસ
પ્રકરણ 6 ખુશી અને ઉદાસી
પ્રકરણ ૭ બોરોડિનોનું યુદ્ધ
પ્રકરણ ૮ મોસ્કોની આગ
પ્રકરણ ૭ સોના જેવું દિલ

પરિચય

પુસ્તક " યુદ્ધ અને શાંતિ " ૧૯મી સદીમાં ઝાર એલેક્ઝાન્ડર I
ના શાસન પર આધારિત છે. તેના પરિવાર, રોમનોવઝે, લગભગ 200 વર્ષો સુધી રશિયા પર શાસન કર્યું હતું. ત્યારે રશિયામાં કેટલાક અત્યંત શ્રીમંત, જમીનદાર ઉમરાવ વર્ગ ના લોકો હતા અને લાખો ગુલામ હતા જે જમીન સાથે બંધાયેલા હતા .

તે મોટી અશાંતિ નો સમય હતો. થોડા રશિયનોએ જીવનની પદ્ધતિઓ પર પ્રશ્ન ઉપાડવાનું શરૂ કર્યું હતું, અને પશ્ચિમી યુરોપ તરફ એક નવા અભિગમ માટે તાકી રહેતા હતા, છતાં મોટાભાગના લોકો સદીઓ જૂની પદ્ધતિઓ ચાલુ રહે એવું ઇચ્છતા હતા .

સમાન સમયે , ફ્રાન્સના સમ્રાટ , નેપોલિયન બોનાપાર્ટ , સમગ્ર યુરોપને જીતવા અને એકત્રિત કરવા કટિબદ્ધ હતા. એ પશ્ચિમના મોટા ભાગના હિસ્સાને જીતવા માટે પોતાની 'ગ્રાન્ડ આર્મી' નું નેતૃત્વ કરી ચુક્યા હતા, અને 1812 માં એણે રશિયા પર આક્રમણ કર્યું. એ પછી થયેલા ભયાનક યુદ્ધમાં 5,00,000 થી વધારે લોકો માર્યા ગયા.

આ તે થોડા ઘાતક વર્ષોની વાર્તા છે - યુદ્ધ અને શાંતિની, નિરાશા અને હિંમતની, અને છેવટે, પ્રેમ અને ડહાપણની.

વાર્તા ના પાત્ર

પિયેર બેઝુખોવ

વાસિલી કુરાગિન

હેલેન કુરાગિન

એનાટોલ કુરાગિન

એન્ડ્રુ બોલ્કોન્સકી

લિસા બોલ્કોન્સકાયા

નતાશા રોસ્ટોવા

નિકોલસ બોલ્કોન્સકી

ભાગ એક
શાંતિ દૂર છે

પ્રકરણ ૧
પિયેરની પ્રથમ પાર્ટી

પિયેર બેઝુખોવ પાર્ટીમાં બધાથી અલગ દેખાઈ રહ્યા હતા.બીજા બધા મહેમાન રાજકુમાર અને રાજકુમારી હતા. બધા સુગંધિત હતા, રત્નોથી લાદેલા હતા અને રેશમ અને ભરતકામવાળા કપડામાં ચમકી રહ્યા હતા. પિયેર લાંબો, બેઢંગો અને જાડો હતો અને એણે ચશ્મા પહેર્યા હતા. એ એક મરવા પામેલા ડ્યૂકનો અનૌરસ દીકરો હતો, અને કેમકે એ ગરીબ હતો, એટલે બધા જ, વિશેષ રૂપથી એનો મોટો પિતરાઈ ભાઈ, પ્રિન્સ વાસિલી એને પોતાનાથી નીચે પદ પર માનતા હતા.પાર્ટીમાં પિયેરનો ફક્ત એક મિત્ર હતો: પ્રિન્સ એન્ડ્રુ બોલ્કોન્સકી.

પિયેરે એના યજમાનની ચીસ સાંભળી, "મને નેપોલિયન થી નફરત છે! એની સેના તે યુરોપના જે દેશ પર ઈચ્છે છે તે દેશ જીતી રહી છે. આપણી મદદ કોઈ કરશે નહીં. ઇંગ્લેન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલિયા નકામા છે, ફક્ત રશિયા જ, યુરોપને બચાવી શકે છે! બરાબર છે ને? તને શું લાગે છે વાસિલી?"

"હું શું કહી શકું?" પ્રિન્સ વાસિલીએ પોતાના પગથી ઠોકર ખાતા દીકરા એનાટોલ અને પોતાની સુંદર દીકરી હેલેનને જોતા કંટાળાજનક અવાજમાં જવાબ આપ્યો. એ એક અમીર પતિને શોધવા હેલેનને ત્યાં લાવ્યો હતો - કોઈ પણ એવો પતિ, જે એનાટોલનું દેવું ચૂકવવા તૈયાર થઈ જાય.

"હું...ઓહ...મારો પરિચય કરાવ," પિયેરે એન્ડ્રુને ધીમા અવાજે કહ્યું. એ હેલેન પરથી એની આંખો હટાવી શકતો ન હતો. તેની સુંદરતા ઠંડી પણ મોહક હતી. તે આકર્ષક હતી.

એન્ડ્રુએ એના ખભા ઉલાળ્યા. એ એની પત્ની, લિસા ને નૃત્ય કરતા જોઈ રહ્યો હતો, અને એના હોઠ ઉપહાસમાં વળેલા હતા. "ક્યારેય લગન કરતો નહીં, પિયેર," એણે કહ્યું, "નહીં તો તું પણ તારી સ્વતંત્રતા ખોઈ દઈશ. હું પાર્ટીઓ, ગપશપ અને મૂર્ખ મહિલાઓની જંજીરમાં જકડાયેલો છું, એવી મહિલાઓ જે કંઈ પણ વિચારવા માટે અસમર્થ છે..."

પિયેર ચકિત હતો. એ હંમેશા વિચારતો હતો કે નસીબે એન્ડ્રુને સાથ આપ્યો હતો. એન્ડ્રુ સુંદર, સમૃદ્ધ અને દરેક વસ્તુમાં સારો હતો અને એ પોતે એનાથી વિપરીત હતો. હકીકતમાં, એન્ડ્રુનું જીવન સફળતાથી ચમકી રહ્યું હતું, અને વધારામાં, લિસા એક બાળકને જન્મ આપવાની હતી.

લિસાએ ચોક્કસપણે એન્ડ્રુની તિરસ્કારપૂર્ણ નજરનો અનુભવ કર્યો હશે. એ એના તરફ રડતી-રડતી દોડી, "કાશ તું લડાઈ લડવા ન જઈ રહ્યો હોત! મને તારા વગર બહુ એકલું લાગશે. અને હું બાળકના આવવાની પ્રતીક્ષા કરી રહી છું."

"તું સેનામાં ભરતી થઈ રહ્યો છે? કેમ?" પિયેરે પૂછ્યું, જ્યારે લિસા, એન્ડ્રુ તરફથી કોઈ જવાબ ન મળતા, નિરાશ થઈને દૂર જતી રહી.

"કારણકે હું મારા જીવનથી ત્રાસી ગયો છું," એન્ડ્રુએ ઉત્તર આપ્યો, "એ સિવાય, જો લોકો અન્ય લોકોની માન્યતાઓ માટે લડશે નહીં તો પછી કોઈ યુદ્ધ થશે જ નહીં."

"કોઈ યુદ્ધ નહીં - એ તો કેટલું સારું કહેવાય! શું તું નેપોલિયન સાથે લડવાનું પણ બરાબર મને છે? એ બોલવાની સ્વતંત્રતા, સમાચાર પત્રોની સ્વતંત્રતા, અને સમાનતામાં પણ વિશ્વાસ કરે છે."

પિયેરેના મોટા અવાજે અચાનક, વાતચીતનો ગુંજારવ ભયાનક શાંતિમાં બદલી દીધો. બધા નેપોલિયનને નફરત કરતા હતા અને એનાથી ડરતા હતા.

"મારે હેલેન પાસે પેલો વિદૂષક નથી જોતો," વાસિલીએ હેલેનને બોલાવતા મનમાં વિચાર્યું.

પિયેરે એ એને ટોળામાં થી ધીમેથી આગળ વધતા જોઈ. એ સ્મિત કરતી આગળ વધી રહી હતી જાણે બધાને એની સુંદરતાની પ્રશંસા કરવાનો વિશેષાધિકાર હોય.

"તને હેલેન પસંદ છે?" એનાટોલ એ પિયેર ને ધીમેથી પૂછ્યું.

"તું એને ક્યારેય મેળવી શકીશ નહીં. આજે સાંજે તું પછી મારી પાર્ટીમાં આવજે. એ આનાથી વધારે સારી હશે." એ રાતે એનાટોલના દરવાજામાં થી, પરસેવા અને ધુમાડાની દુર્ગંધ ગલીમાં ફેલાઈ ગઈ. પિયેર એ હસવાના અને રીંછના અવાજો સાંભળ્યા. અંદર, ફક્ત પુરુષોની જ પાર્ટી હતી. એ રીંછને હેરાન કરવા માટે એની સાંકળ ખેંચી રહ્યા હતા. પિયેર પણ બીજા લોકોના પાગલપણામાં ભળી ગયો અને રીંછને ઉપાડીને એની સાથે રૂમમાં નાચી રહ્યો હતો.

એને સમય યાદ રહ્યો નહીં - કેવી રીતે એમણે થોડી અભિનેત્રીઓને જોવા માટે રીંછને ગાડીમાં ધકેલી દીધું, કેવી રીતે એક પોલીસકર્મીએ હસ્તક્ષેપ કરવાની કોશિશ કરી, કેવી રીતે એમણે રીંછને પોલીસકર્મી સાથે બાંધી દીધું અને બંનેને નદીમાં ફેંકી દીધા.

પિયેરે એન્ડ્રુ વિષે થોડું વિચાર્યું, એન્ડ્રુ ક્યારેય એવી પાર્ટીમાં ન જાત અને ક્યારેય એવો વ્યવહાર ન કરત. પણ પિયેરના ચરિત્રમાં કંઈક એવું હતું જેને કારણે એ પરિણામની ચિંતા કર્યા વગર બેદરકારીને પ્રેમ કરતો હતો.

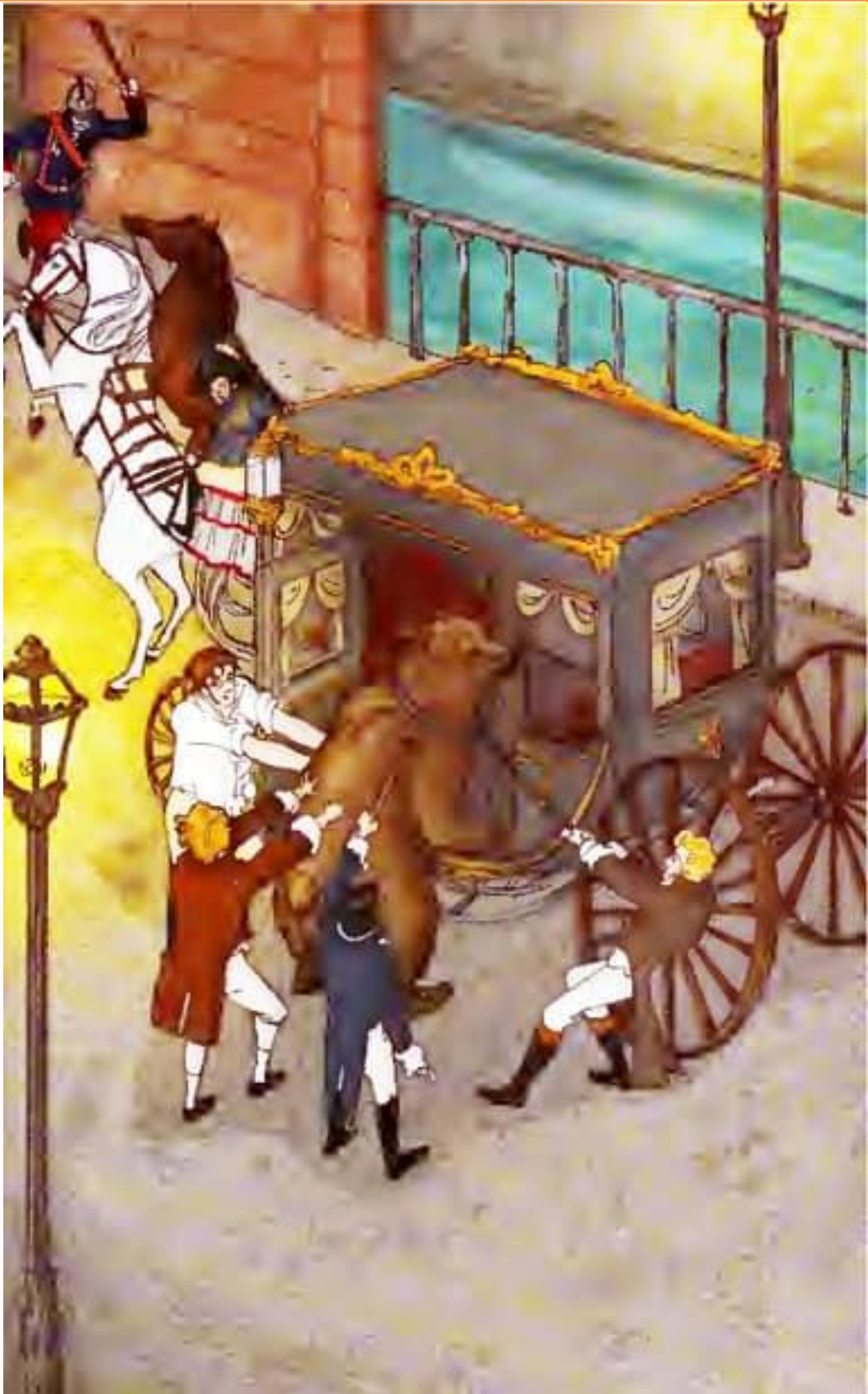

પ્રકરણ બે
પૈસો પ્રેમ ખરીદી શકતો નથી

બુઢ્ઢો રાજકુમાર વાસિલી જાણતો હતો કે એના પિતરાઈ ભાઈ પિયેર ના પિતા મરી રહ્યા હતા. એ એને અલવિદા કહેવા માટે ગયો ન હતો, પણ એ જાણવા માટે ગયો હતો કે બુઢ્ઢાનો ઉત્તરાધિકારી કોણ છે. એને પોતાને વિરાસતમાંથી થોડો ભાગ મળવાની આશા હતી. એણે ગુપ્ત રીતે વસિયતનામું શોધ્યું, પણ જયારે એ એને મળ્યું, ત્યારે એ બહુ ડરી ગયો. એમાં વારસ પિયેર જ હતો. એણે પિયેરની અનૌરસતા રદ્દ કરવાના કાયદેસર કાગળો પણ જોયા.

પછી પિયેર, કાઉન્ટ બેઝુખોવ બની જશે - મિલકત, હવેલી, ગુલામ બધું એની પાસે હશે અને રશિયામાં સૌથી મોટા ભાગ્યનો માલિક બનશે.

મને એ બધું મળવું જોઈએ, વાસિલી એ વિચાર્યું, એ ગધેડાને નહીં.

એ વસિયતનામું નષ્ટ કરવાનો જ હતો, એના હાથ કાગળોને આગમાં નાખવા માટે તૈયાર હતા, ત્યાં મરણપથારી પર પડેલી વ્યક્તિને મળવા આવનાર એક અન્ય પિતરાઈ ભાઈએ એને રોક્યો. એ દુઃખી પિયેરને દિલાસો આપવા ચાહતો હતો.

"હવે બધું પૂરું થઈ ગયું છે," પિયેર રડયો. એ એના પિતાને બહુ પ્રેમ કરતો હતો.

એક ગંભીર, સહાનુભૂતિપૂર્ણ મોઢું બનાવીને વાસિલીએ એક ઊંડા, કર્કશ અવાજમાં કહ્યું, "મારી હાર્દિક સહાનુભૂતિ, પ્રિય છોકરા પણ તારી વિરાસત માટે તને વધાઈ. ચાલો, હું તમને તમારી નવી સંપત્તિ સાથે ટેવાઈ જવામાં મદદ કરું."

એણે તરત ફેંસલો કર્યો: હેલેન પિયેર સાથે લગ્ન કરશે. એ પોતે પિયેર ને રહેવા માટે આમંત્રિત કરશે. જયારે પિયેર એની નજીક હશે તો ચોક્કસ કામ કરી જશે.

પિયેર થોડા સમયમાં હેલેનના જાદુમાં ફસાઈ ગયો. એ થોડા અસમંજસમાં પણ હતો. જયારે એ ગરીબ હતો ત્યારે બધા એની ઉપેક્ષા કરતા હતા. પણ કેમકે હવે એ ધનવાન હતો, એટલે સાર્વભૌમિક રૂપથી એને મજાકીયો, બુદ્ધિમાન અને પ્રતિભાશાળી માનવામાં આવતો હતો. એને એનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ લાગી રહ્યું હતું. એણે ફક્ત એની ઝલક જોઈ હતી પણ એ હજી એને પ્રાપ્ત થયું ન હતું. હેલેન સાથે રહેવા પછી એને માટે એ ભાવના હવે લાલસામાં બદલાઈ ગઈ. હેલેન હવે એની એટલી પાસે આવી કે પિયેર એના શ્વાસમાં એના શરીરની ગરમી અને સુગંધ સૂંઘી શકતો હતો, જોકે હેલેનની આંખો હજી પણ ઠંડી હતી.

મારે હેલેન સાથે લગ્ન કરવા જોઈએ, એણે વિચાર્યું. મને ખબર છે કે કંઈક બરાબર નથી, પણ હું એના વિષે કંઈ કરી શકું એમ નથી.

છ અઠવાડિયા પછી, એના લગ્ન થયા અને એ સેન્ટ પીટર્સબર્ગમાં પિયેરના નવા, મોટા અને આલીશાન ઘરમાં રહેવા લાગ્યા. ખુશ થયેલા વાસિલીએ પિયરને પોતાના અને પોતાના પુત્ર માટે એક ઉદાર ભથ્થું નક્કી કરવા માટે મનાવી લીધો.

દુનિયાએ વિચાર્યું કે પિયેર આટલી સુંદર અને આકર્ષક પત્ની મેળવીને બહુ ભાગ્યશાળી થશે.

એક વાર, પિયેરે હેલેનને પૂછ્યું કે શું એ બાળકો ચાહશે. એ સાંભળીને હેલેન તિરસ્કારપૂર્વક હસી, એની આંખો સરીસૃપ જેવી શૂન્ય અને કઠોર હતી.

"શું તને સાચે લાગે છે કે મને તારા બાળકો જોઈએ છે? હવે મારી પાસે તારા પૈસા છે. બહાર જા! તું મને કંટાળો આપે છે."

તો મેં આની સાથે લગ્ન કર્યા છે? એમ વિચારીને પિયેર ખૂબ જ પીડામાં હતો. જ્યારે મેં તેને કહ્યું હતું કે 'હું તને પ્રેમ કરું છું', ત્યારે જ મને ખબર હતી કે તે એક મોટી ભૂલ હતી, અને હવે હું તેની સાથે ફસાઈ ગયો છું.

પ્રકરણ 3
એન્ડ્રુ ના પ્રથમ યુદ્ધ

પ્રકરણ 3

એન્ડ્રુનું પહેલું યુદ્ધ

ફોજમાં ભરતી થયા પછી એન્ડ્રુ ઘણો બદલાઈ ગયો. હવે એ સુસ્ત પાર્ટીઓમાં ફસાઈને હતાશ થતો ન હતો. હવે એ પોતાને ખુશ અનુભવી શકતો હતો - વ્યસ્ત, ચુસ્ત અને સક્રિય. હવે એ ઓસ્ટ્રિયા સામ્રાજ્યમાં ઓસ્ટરલિત્ઝ ચાલ્યો ગયો હતો, જ્યાં દુશ્મનની ફ્રાંસિસી સેના આગળ વધી રહી હતી. એને એ યાત્રા બહુ પસંદ આવી. કારણકે આખી યાત્રામાં ઢોલ વાગી રહ્યા હતા, સૈનિક ગાઈ રહ્યા હતા અને ઘોડાઓની હણહણાટી સંભળાઈ રહી હતી.

એન્ડ્રુ જાણતો હતો કે ઉલ્મમાં નેપોલિયને રશિયાના સહયોગી ઓસ્ટ્રિયાના લોકોને હરાવ્યા હતા. એનો અર્થ હતો કે અભિયાન પહેલા જ અડધું હારી ચુક્યા હતા. બધાને લાગતું હતું કે રશિયન સેના તાકાતવાન ફ્રાન્સને હરાવી શકશે નહીં.

આપણે એક ઘડિયાળ જેવા છીએ, એન્ડ્રુએ વિચાર્યું, જેને ચાવી આપવામાં આવી છે, અને તેના ચક્ર (વ્હીલ્સ) એવી ગતિ પકડી રહ્યા છે જેનો હેતુ દરેક અલગ-અલગ મશીનરીના પોતાના અર્થ કરતાં ઘણો દુરગામી છે. આપણું યુદ્ધ મનુષ્યના ઇતિહાસની સમયરેખા છે, જોકે એ દરેક સૈનિક માટે જીવન કે મૃત્યુ છે.

એણે રશિયાને પોતાનું બધું જ સમર્પણ કરવાનો નિર્ણય કર્યો.

યુદ્ધની પૂર્વ સંધ્યાએ, હવા ધુમ્મસથી ઘેરાયેલી હતી. ઑસ્ટ્રિયન સાથીઓ રશિયન સૈન્યની ડાબી બાજુએ દોડી ગયા; રશિયન સૈનિકોનો મધ્ય ભાગ જમણી બાજુથી અલગ થઈ ગયો, અને તેમને તેમની સાથે જોડાવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો. તેનો અર્થ એ થયો કે ઘોડેસવારોને પાયદળની સામેથી પસાર થવું પડ્યું, જે એક અભૂતપૂર્વ ચાલ હતી. થોડા સમય માટે, ધુમ્મસની જેમ મૂંઝવણ છવાઈ ગઈ.

બધાએ વિચાર્યું કે ખરેખર કોઈ ફરક પડતો નથી, કારણ કે સ્થિતિમાં આવવા માટે પુષ્કળ સમય હતો. નેપોલિયન ઓછામાં ઓછો છ માઈલ દૂર હતો.

પરંતુ મહાન વ્યૂહરચનાકાર નેપોલિયને તક ઝડપી લીધી. રશિયનોને લાગ્યું કે તેઓ જાણે છે કે તે ક્યાં છે? સારું, તે તેમને આશ્ચર્યચકિત કરશે.

રાતના આભાસ અને ધુમ્મસની ચાદર હેઠળ, તેના સૈનિકો નજીક આવી રહ્યા હતા. સવાર પડતાં જ, સૂર્ય ઉગતાની સાથે જ, તેણે ગોળીબાર શરૂ કરવા માટે સંકેત કર્યો.

ફ્રેન્ચ સૈનિકોની ટુકડી જોનાર સૌપ્રથમ એન્ડ્રુ હતો. ગોળીબાર, ધુમાડો અને ભાગી રહેલા સૈનિકોએ ભયની એક ત્રિપુટી બનાવતા, ક્ષણ આવી ગઈ છે, તેણે પોતાને કહ્યું. ધ્વજધારી પણ દોડ્યો, રશિયન ધ્વજ છોડીને, ડરી ગયેલા માણસોના પગલે કચડી નાખવા માટે.

"ના!" ગુસ્સાથી ગૂંગળામણ અનુભવતા એન્ડ્રુએ બૂમ પાડી.

તે ઘોડા પરથી કૂદી પડ્યો અને ધ્વજ પકડીને સૈનિકોને બોલાવ્યા: "આગળ વધો!"

ભારે વજન હોવા છતાં, તેને સીધો પકડીને, તેણે બટાલિયનને દુશ્મનનો સામનો કરવા માટે દોરી જવા માટે હુમલો કર્યો.

તેણે ચારે બાજુ ગોળીઓનો અવાજ સાંભળ્યો, અને સૈનિકો જમીન પર પડી જતાં વેદનાની ચીસો સંભળાઈ.

જ્યારે ગોળી તેની બાજુમાં વાગી ત્યારે પણ તેને આગળ વધવાની પ્રેરણા મળી. પછી તે વધુ ગુસ્સે થયો કારણ કે પીડાએ તેનું ધ્યાન ભટકાવ્યું.

આ શું છે?... હું પડી રહ્યો છું... તેણે વિચાર્યું, તે પડી ગયાના થોડાક સેકન્ડ પહેલા.

તેણે પોતાની ઉપર આકાશ જોયું, અપાર ઉંચુ, શાંત અને શાંતિપૂર્ણ, એક ક્ષણ પહેલાની બૂમો અને લડાઈથી બિલકુલ અલગ.

"મને પહેલા કેમ ખ્યાલ ન આવ્યો?" તેણે વિચાર્યું. હવે મને ખબર પડી કે મને કેટલો આનંદ છે. તે અનંત આકાશ સિવાય બધું જ મિથ્યાભિમાન અને જૂઠાણું છે.

સાંજે, નેપોલિયન શહીદ થયેલા રશિયન સૈનિકો વચ્ચે ફરતા, પોતાની જીતનું નિરીક્ષણ કરતો હતો.

"એક ઉત્તમ મૃત્યુ," તેણે એન્ડ્રુ તરફ જોતા ટિપ્પણી કરી.

એન્ડ્રુ જાણતો હતો કે નેપોલિયન જ બોલ્યો હતો, પણ તે ફક્ત તેને પાછો જીવિત કરવા માટે મદદ માંગતો હતો, જે આજે તે સમજી ગયો હતો કે તે ખૂબ જ સુંદર લાગતું હતું. તેણે પોતાની બધી શક્તિ એકઠી કરી અને નિસાસો નાખ્યો.

“આહ. તે જીવિત છે. તેને સ્ટ્રેચર પર સૂવડાવો અને તેને હોસ્પિટલમાં લઈ જાઓ.”

જ્યારે તેને લઈ જવામાં આવતો હતો ત્યારે દરેક ઝટકા સાથે, એન્ડ્રુ લગભગ અસહ્ય પીડા અનુભવતો હતો. પરંતુ પછી તેને આકાશે આપેલી શાંતિ અને ઘરે તેની રાહ જોતી તેની ગર્ભવતી પત્ની લિસા વિશે યાદ આવ્યું.

પ્રકરણ ૪
અનુત્તરિત પ્રશ્નો

અઠવાડિયાઓ પછી, રાજકુમારી લિસાને એન્ડ્રુના કર્નલનો એક પત્ર મળ્યો.

> તારો પતિ લાપતા છે, કદાચ એ મરી ગયો છે. એ એક હીરોની જેમ લડયો અને જયારે એ પડયો ત્યારે એના હાથમાં રેજિમેન્ટનો ધ્વજ હતો. એનું શરીર મળ્યું નથી...

તે રડી નહીં; તે ફક્ત તેના અજાત બાળક વિશે જ વિચારી શકતી હતી.

"હું તને ખૂબ જ પ્રેમ કરીશ," તેણીએ વચન આપ્યું. જેમ-જેમ મહિનાઓ પસાર થતાં ગયા, એણે તેના વધતા પેટને સહેલાવ્યું.

જ્યારે પ્રસૂતિની પીડા શરૂ થઈ, ત્યારે નોકરોએ તેને પથારીમાં સુવા માટે મદદ કરી અને ડૉક્ટરને બોલાવ્યા.

ઘોડાના ખુરનો અવાજ... તેના દરવાજા તરફ દોડતા પગલાં. લિસાએ તેના પલંગ પરથી જોયું - ડૉક્ટર નહીં, પણ એન્ડ્રુ, યુદ્ધમાંથી પાછો ફર્યો હતો, તેનો ફર કોટ બરફથી ઢંકાયેલો હતો. તે નિસ્તેજ અને પાતળો હતો, બદલાયેલ, વિચિત્ર રીતે નરમ હાવભાવ સાથે.

"મારી પ્રિય," તેણે કહ્યું, એક શબ્દ જે તેણે પહેલાં ક્યારેય તેની સાથે ઉપયોગ કર્યો ન હતો, તેણીને ચુંબન કરતો હતો ત્યારે પણ નહીં. પરંતુ લિસાને ભાગ્યે જ ખ્યાલ આવ્યો કે તે આવ્યો છે. તેણી અવિશ્વસનીય, પીડાદાયક પીડાની પકડમાં હતી.

જ્યારે ડૉક્ટર આવ્યા, ત્યારે તેણે એન્ડ્રુને તેના દર્દીની સંભાળ રાખવા માટે રૂમમાંથી બહાર જવા માટે કહ્યું.

એક ભયંકર ચીસથી હવા ફાટી ગઈ, અને પછી બાળકનો વિલાપ સંભળાયો. જેવો એન્ડ્રુને તે અવાજનો આનંદદાયક અર્થ સમજાયો, ડૉક્ટરે તેને અંદર બોલાવ્યો. લિસા સંપૂર્ણપણે સ્થિર પડી હતી, એ જ સ્થિતિમાં જે તેણે પાંચ મિનિટ પહેલા જોઈ હતી. તે મરી ગઈ હતી.

એન્ડ્રુને લાગ્યું કે તેના આત્મામાં કંઈક તૂટી ગયું છે.

તેને લાગ્યું કે તે એવા પાપ માટે દોષિત છે જેને તે ક્યારેય ભૂલી શકે તેમ નથી. હવે તેને તેના દિલની બધી વાત કહેવામાં મોડું થયું. રડતા રડતા તેણે બાળકને, એક નાનો છોકરો, તેના હાથમાં લીધો. પછી તેણે ચુંબન કર્યું, આ વખતે વિદાય માટે, તેની પત્નીના મીણ જેવા નિસ્તેજ ચહેરાને.

તે દરમિયાન, પિયેરનું લગ્નજીવન તૂટી રહ્યું હતું. તેણે ગપસપ સાંભળી હતી કે હેલેન ડોલોખોવ નામના માણસને મળી રહી છે.

પિયેર, કંગાળ અને ગુસ્સે, હેલેનને ચિત્રિત કરે છે, તેની સાથે નહીં પણ ડોલોખોવ સાથે પ્રેમમાં.

તેણે કલ્પના કરી કે તેના મિત્રો તેને મૂર્ખ માને છે, જે તેની પત્નીને ખુશ કરી શકતો નથી. ગુસ્સે ભરાયેલા તેના ગુસ્સાને કારણે તેણે ડોલોખોવનો સામનો કર્યો.

"તું બદમાશ છે!" તેણે બૂમ પાડી. "હું તને દ્વંદ્વયુદ્ધ માટે પડકાર ફેંકું છું!"

"કાલે," ડોલોખોવ સંમત થયો.

દ્વંદ્વયુદ્ધ પીગળતા બરફથી ઢંકાયેલા પાઈન જંગલમાં એક ખુલ્લા સ્થાનમાં થયું. વિરોધીઓ અલગ ઊભા હતા, તેમની તલવારો અંતર ચિહ્નિત કરવા માટે જમીનમાં ધસેલી હતી.

પિયેરે પહેલાં ક્યારેય પિસ્તોલ પણ પકડી નહોતી.

હું ભાગી જવા માંગુ છું, અથવા મારી જાતને દફનાવી દેવા માંગુ છું, તેણે વિચાર્યું.

તેણે ધ્રુજતા હાથે ગોળીબાર કર્યો, આટલા મોટા ધડાકાની અપેક્ષા ન રાખતા. ધુમાડામાંથી, તેણે ડોલોખોવને બરફમાં બેભાન પડેલો જોયો.

"મૂર્ખાઈ... મૂર્ખાઈ..." તે બડબડાટ કરતો, ભયભીત થઈ ગયો, ખાતરી કરતો કે તેણે ડોલોખોવને મારી નાખ્યો છે. તે માણસ ફક્ત ઘાયલ થયો હતો, પરંતુ પિયેરને પોતે ખૂની જેટલો જ દોષિત લાગ્યો, કારણ કે તેણે હેલેનના મિત્રને નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું.

હેલેન ઘરે પિયેરની રાહ જોઈ રહી હતી. "તમે જાણો છો કે આ દ્વંદ્વયુદ્ધ શું સાબિત કરે છે?" તેણીએ તેને ટોણો માર્યો. "કે તું મૂર્ખ છે. મને ડોલોખોવ ગમે છે કારણ કે તે તારા કરતા હોશિયાર છે, પણ હું તેના પ્રેમમાં નથી."

"મને લાગે છે કે આપણે અલગ થઈ જઈએ," પિયેરે ભાંગી પડેલા માણસની જેમ ગણગણાટ કરતા કહ્યું.

"જો તું મને સંપત્તિ આપે તો જ."

"તમે જે ઇચ્છો છો તે મેળવો," પિયેરે કહ્યું. "હું તમને છોડીને ક્યાંક ચાલ્યો જઈશ."

પિયેરને કોઈ પરવા નહોતી કે તે ક્યાં જાય છે. તે તેના વિચારોથી ત્રાસી ગયો હતો. ખરાબ શું છે? સારું શું છે? તે વિચારતો હતો. પ્રેમ શું છે? મારે શા માટે જીવવું જોઈએ? અને પછી, કઈ અદ્રશ્ય શક્તિ જીવનનું સંચાલન કરે છે? તે બધાનો એક જ જવાબ વિચારી શકતો હતો: તમે મરી જશો અને બધું જાણશો, અથવા પૂછવાનું બંધ કરી દેશો.

પરંતુ મૃત્યુનો વિચાર પણ ભયાનક હતો.

ભાગ બે
નતાશા અને યુદ્ધનો અંત

પ્રકરણ ૫
આશાનો શ્વાસ

ઘણા મહિનાઓ સુધી પિયેર રશિયામાં ભટકતો રહ્યો.

તે પવિત્ર પુરુષોના એક જૂથને મળ્યો જેણે તેને મદદ કરી. તેમને સાંભળીને અને તેમની સાથે વાત કરીને, તેને ખ્યાલ આવ્યો કે તે હંમેશા પોતાના વિશે જ વિચારતો હતો, બીજા વિશે નહીં. તે આળસુ, સ્વાર્થી અને ગુસ્સે થઈ જતો હતો. તેણે જીવન પ્રત્યેનો પોતાનો આખો અભિગમ બદલવાનું નક્કી કર્યું.

પહેલા, તેણે તેના બધા ગુલામોને મુક્ત કર્યા. પછી તેણે તેની મિલકતો પર હોસ્પિટલો અને શાળાઓ બનાવી.

ભલું કરવું સહેલું છે, તેણે પોતાને કહ્યું. આપણે તેના પર કેટલું ઓછું ધ્યાન આપીએ છીએ. તેણે હેલેનને પછી બોલાવવાનો નિર્ણય કર્યો; તે બધું ઠીક કરવાનો પ્રયાસ કરશે.

આમ કરતા પહેલા, તે તેના જૂના મિત્ર, એન્ડ્રુને મળ્યો. બંનેએ પીડા સહન કરી હતી, પિયેરે તેના લગ્નમાં, અને એન્ડ્રુએ ઓસ્ટરલિટ્ઝમાં તેના ઘા અને તેની પત્નીના મૃત્યુમાં.

"હું માનું છું કે ભગવાન ઇચ્છે છે કે આપણે સારું કરવાનો પ્રયાસ કરીને ખુશ રહીએ," પિયેરે શરમાતા કહ્યું. એ હજુ પણ એન્ડ્રુના પ્રભાવમાં હતો.

તેઓ એન્ડ્રુના બાળક પુત્ર, નિકોલસ સાથે સાંજની લટાર મારી રહ્યા હતા. પિયેરે સૂર્યાસ્તના ગરમ પીળા પ્રકાશ સાથે આકાશ તરફ ઈશારો કર્યો.

"ત્યાં ઉપર, ભવ્ય અવકાશમાં, આપણે જે માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ તે સંપૂર્ણ છે."

એન્ડ્રુ તેના નાના નિકોલસ તરફ ઉદાસીનતાથી જોઈ રહ્યો હતો. આકાશે તેને ઓસ્ટરલિટ્ઝમાં તેના અનુભવની યાદ અપાવી, અને પછી, લિસાના મૃત્યુ પછીના પ્રથમ સમય માટે, તેની અંદર કંઈક આનંદ જાગ્યો.

તેને વિચાર આવ્યો કે શું, કદાચ, એક નવું જીવન તેની રાહ જોઈ રહ્યું છે એક દિવસ. "તમે સાચા છો. આપણે ખુશીની શક્યતામાં વિશ્વાસ કરવો જોઈએ."

તેણે પિયેરનો આભાર માનીને નાના નિકોલસને ચુંબન કર્યું. તેણે તે અઠવાડિયે બોલ (નૃત્યોત્સવ) માટે આમંત્રણ નકારી કાઢ્યું હતું. કદાચ તેણે તેના એકાંતમાંથી જાગીને સ્વીકારવું જોઈએ.

અને, તે બોલ (નૃત્યોત્સવ) પર, એન્ડ્રુ નતાશા રોસ્ટોવા નામની એક યુવાન છોકરીને મળ્યો.

પ્રકરણ 6
આનંદ અને દુઃખ

નતાશા પહેલા ક્યારેય ભવ્ય બોલ (નૃત્યોત્સવ) માં ગઈ ન હતી. રસ્તામાં, અંધારાવાળી, ઠંડી ગાડીમાં બેસીને, તેણીએ તેજસ્વી પ્રકાશિત ઓરડાઓ, ફૂલો, સંગીત, નૃત્યો, રશિયાના સમ્રાટ અને ભવ્યતામાં સજ્જ સેન્ટ પીટર્સબર્ગના બધા તેજસ્વી લોકોનું સ્વપ્ન જોયું હતું. તેના પગ તેના નૃત્યના જૂતામાં ઝણઝણાટ કરતા હતા. તેણી જાણતી હતી કે તેણીએ એક રાજસી દેખાવ કરવો જોઈએ, જેમ તેણીને શીખવવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ જ્યારે તે આવી અને જોયું કે બધું તેની કલ્પના કરતાં પણ વધુ સારું હતું, ત્યારે તે પોતાનો ઉત્સાહ દર્શાવ્યા વિના રહી શકી નહીં.

"સુંદર," તેના યજમાને તેની આંગળીઓને ચુંબન કરતા કહ્યું. "સફેદ ડ્રેસમાં એક યુવાન છોકરી, તેના વાળમાં ગુલાબ - આ પ્રસંગ માટે બરાબર યોગ્ય."

તે શરમાતી હતી, ખાતરી હતી કે સાંજ તેના માટે દુઃખ અથવા આનંદ લાવવાની તૈયારી કરી રહી હતી.

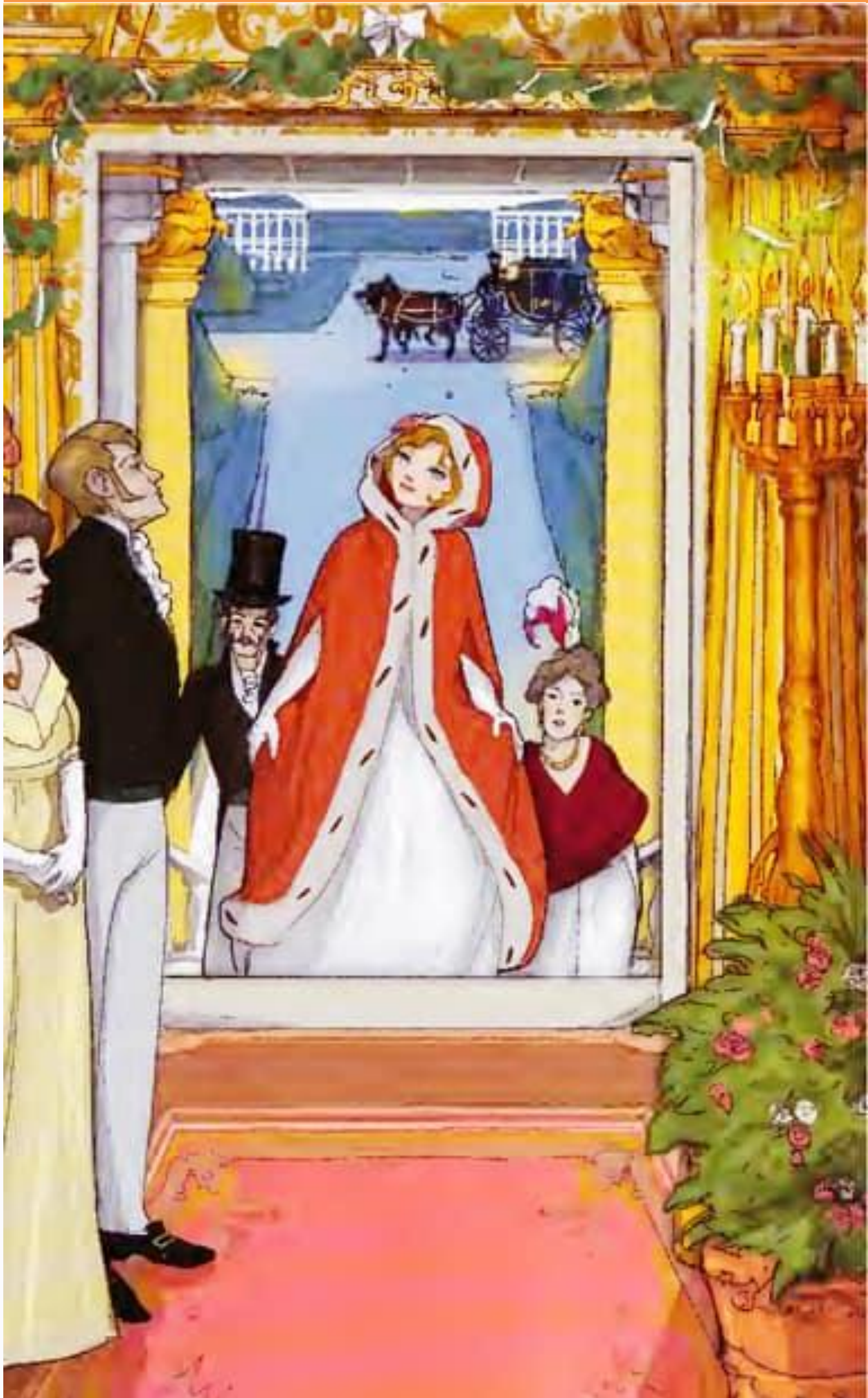

નતાશાના માતા-પિતાએ ઈશારો કરીને એને બધા ઉલ્લેખનીય લોકો વિષે જણાવ્યું.

"ત્યાં સુંદર કાઉન્ટેસ હેલેન બેઝુખોવ છે, તેના પતિ, પિયેર, જે ચશ્મા પહેરેલો તેની બાજુમાં ઉભો છે. અને હેલેનનો ભાઈ, એનાટોલ છે."

"ખૂબ જ સુંદર," નતાશાએ ગણગણાટ કર્યો.

"અને પ્રિન્સ એન્ડ્રુ બોલ્કોન્સકી, સફેદ ગણવેશમાં. આહ, તે તમારી સાથે પરિચય કરવા માંગે છે."

"શું તું નાચીશ?" એન્ડ્રુએ પૂછ્યું.

નતાશાએ ખૂબ જ સુંદર નૃત્ય કર્યું. તેના પગ ઝડપી અને હળવા હતા, તેનો ચહેરો આનંદથી ચમકતો હતો, અને એન્ડ્રુ, તેની પાતળી કમર ફરતે હાથ વીંટાળીને, તેની મોહકતાને અનુભવી રહ્યો હતો, વાઇનની જેમ, તેના હૃદયને ગરમ કરી રહ્યો હતો.

"હું તેને મારી પત્ની માટે ઇચ્છું છું," એન્ડ્રુએ વિચાર્યું, જ્યારે નતાશા, સંગીતના તાલે તેના હાથમાં ચક્કર લગાવી રહી હતી, વિચારી રહી હતી, "હું ખૂબ ખુશ છું... દુનિયામાં દુષ્ટતા હોઈ જ ન શકે, જો હું આવું અનુભવી રહી છું."

બોલ ડાન્સ પછી, એન્ડ્રુ નતાશાને વારંવાર મળતો.

તેણે પિયેરને કહ્યું, "જ્યારે હું તેની સાથે હોઉં છું, ત્યારે બધું આનંદ અને પ્રકાશ હોય છે; જ્યારે અમે અલગ હોઈએ છીએ, ત્યારે મને અંધકાર અને અંધકાર લાગે છે."

"હું સમજું છું," પિયેરે ઉદાસીથી કહ્યું, પોતાના લગ્ન વિશે વિચારીને, જે તેને અંધકાર સિવાય કંઈ લાવ્યું ન હતું. નતાશાની અપીલ અને પ્રેમ કરવાની તેની તૈયારીએ તેને વિચારવા મજબૂર કર્યો, જો હું મુક્ત હોત, તો હું પણ તેને પસંદ કરી શકત. "ખરેખર, હું તમારા માટે ખુશ છું. શું તમે પ્રપોઝ કરશો?"

"મેં પહેલેથી જ પ્રપોઝ કર્યું છે, અને તેણીએ સ્વીકારી લીધું છે."

નતાશાના માતાપિતાને લાગ્યું કે તે લગ્ન કરવા માટે ખૂબ નાની છે. તેઓએ આગ્રહ કર્યો કે તે એક વર્ષ રાહ જુએ.

"પણ હું તેને પ્રેમ કરું છું," તેણીએ વિરોધ કર્યો. "હું ખરેખર પ્રેમ કરું છું. તે એક પ્રિય, હોંશિયાર માણસ છે."

"તમારે રાહ જોવી પડશે." તેઓ અડગ હતા.

એન્ડ્રુ સહમત થયો. "એક જ વર્ષ છે. હવે મારા ઘાવમાં થી હું સાજો થઈ ગયો છું. નતાશા, મારે લડવા માટે સેનામાં ફરી જોડાવું પડશે. ફ્રાન્સની સેના રશિયા તરફ આગળ વધી રહી છે. મારા પાછા ફર્યા પછી આપણે લગ્ન કરશું. મુશ્કેલીમાં તું અને તારો પરિવાર પિયેર સાથે વાત કરી શકો છો. એનું દિલ સોનાનું છે, અને એ બધું સમજે છે."

એન્ડ્રુના ગયા પછી, નતાશા બહુ દુઃખી થઈ. તેણી તેના માતાપિતા સાથે દેશમાં શાંતિથી રહેવા ગઈ. પરંતુ કેટલાક મહિનાઓ પછી, તેણીને મોસ્કોમાં મિત્રો સાથે રહેવાનું આમંત્રણ મળ્યું અને સ્વીકારવાનું નક્કી કર્યું.

મોસ્કોમાં, તેણી પિયેરની પત્ની હેલેનને મળી.

હેલેને કહ્યું, "તમે દેશમાં દફનાવવા માટે ખૂબ સુંદર મોતી છો." હેલેન પાસે સામાન્ય શબ્દોમાં ખુશામત કરવા માટે કુદરતી સક્ષમતા હતી. "તમારે વારંવાર મારી મુલાકાત લેવી જોઈએ. મારી પાસે અહીં મોસ્કોમાં અને સેન્ટ પીટર્સબર્ગમાં એક હવેલી છે. હું ચાહું છું કે તું મારા ભાઈ એનાટોલને મળ."

સેન્ટ પીટર્સબર્ગમાં એનાટોલે ઘણું દેવું કરી નાખ્યું હતું, તેથી તેના પિતા, પ્રિન્સ વાસિલીએ તેને પિયેર પાસેથી પૈસાનો મેળ કરવા મોસ્કો મોકલ્યો હતો. એનાટોલે ગુપ્ત રીતે પોલિશ છોકરી સાથે લગ્ન કર્યા હતા, પરંતુ તેણીને છોડી દીધી હતી અને હવે તે કુંવારા હોવાનો ડોળ કરી રહ્યો હતો. તે ગમે તે પરિણામ આવે, પોતે મજા કરવામાં માનતો હતો, તેણે આપેલા દુઃખની ક્યારેય પરવા નહોતી કરી.

નતાશા ઓપેરામાં એનાટોલને મળી હતી. તે જે રીતે વાત કરતો હતો અને તેની સાથે હસતો હતો તેનાથી તે કહી શકતી હતી કે તે તેનાથી મોહિત થયો છે. અને, તેણે પણ કંઈક પ્રતિક્રિયા આપી.

"મારે તને બીજી વાર મળવું છે," એનાટોલ કરગર્યો. "કૃપા કરીને આ ફૂલને મારું વચન માનીને સ્વીકાર કર."

"અરે ના," નતાશાએ વિચાર્યું, "હું ખોવાઈ ગઈ છું. મને શું થઈ રહ્યું છે?"

ભય તેના પર છવાઈ ગયો, કારણ કે તેણીને લાગતું હતું કે તેણી અને અન્ય પુરુષો વચ્ચેનો અવરોધ અદૃશ્ય થઈ ગયો હતો. તેણીની સગાઈ એન્ડ્રુ સાથે થઈ હોવા છતાં, તેણી એનાટોલ દ્વારા મોહિત થઈ ગઈ હતી.

"તારે શા માટે આનંદ ન લેવો?" હેલેન હસી. અને કારણ કે હેલેન ઘણી મોટી હતી, નતાશાએ વિચાર્યું કે હેલેન સાચી હશે. ફક્ત એનાટોલ સાથે બહાર જવાથી કોઈ નુકસાન થયું નથી. કોઈ નુકસાન નહીં...

પરંતુ એનાટોલના અન્ય ઇરાદા હતા.

"હું તને પ્રેમ કરું છું, પ્રિય નતાશા," તેણે બબડાટ કર્યો. "મારી સાથે ચાલ, મારી બની જા. મેં પહેલાથી જ અમારા લગ્ન માટે એક પાદરીની વ્યવસ્થા કરી છે."

"મને એની સાથે પ્રેમ થઈ ગયો છે, નહીં તો આવું થાય નહીં," નતાશાએ વિચાર્યું. એનાટોલે જે કહ્યું તે બધા પર એણે વિશ્વાસ કર્યો. તેણીને ખબર ન હતી કે એનાટોલ પહેલાથી જ પરિણીત છે; તેણીને ખબર નહોતી કે તેણે જે સમારંભનું આયોજન કર્યું હતું તે એક નકલી લગ્ન હતું.

તેણીએ એન્ડ્રુને પત્ર લખ્યો, જે દૂર લડી રહ્યો હતો. એણે સગાઈ તોડવાની વાત લખી. એણે હેલેનને પણ બધું કહ્યું. હેલેને પિયેરને સૂચિત કર્યું કે નતાશા, એનાટોલ સાથે ભાગી જવાની હતી.

"શું?" પિયેરે ગર્જના કરી. "આ ભયંકર છે! તારા ભાઈના લગ્ન થઈ ગયા છે. નતાશા જેવી યુવતીને તે સંપૂર્ણ વિનાશ સિવાય શું આપી શકે! મારે તેમને તાત્કાલિક રોકવા જોઈએ."

તે એનાટોલને શોધવા દોડી ગયો. "તેં નતાશાને છેતરી છે. તારી હિંમત કેવી રીતે થઈ!" પિયેરે શરૂઆત કરી. અને એણે જોયું કે તે હેલેન જે રીતે પૈસા માંગતી હતી ત્યારે તે જે રીતે સ્મિત કરતી હતી, એવું જ સ્મિત એનાટોલના ચહેરા પર હતું. નારાજ થઈને, પિયેરે તેનું પાકીટ બહાર કાઢ્યું અને મુઠ્ઠીભર નોટો કાઢી. "આ બધું લઈ જાઓ. હવે ચાલ્યા જાઓ. તમે સૈન્યમાં કેમ જોડાતા નથી, અને એક વાસ્તવિક માણસની જેમ કેમ નથી વર્તતા?"

પછી, તેણે નતાશાને જોઈ, જે હજુ પણ તેના ફર-લાઇનવાળા ડગલામાં લપેટાયેલી, અને એનાટોલની તેમના ભાગી જવા માટે ઓર્ડર આપેલી ગાડીની રાહ જોઈ રહી હતી.

નતાશાએ એન્ડ્રુ સાથે જે રીતે વર્તન કર્યું હતું તેનાથી પિયેર બહુ ગુસ્સે થયો. તે સમજી શક્યો નહીં કે તે આટલી ક્રૂર કેવી રીતે હોઈ શકે.

નતાશા ખૂબ જ શરમાઈ ગઈ, બોલી શકી નહીં. પિયેરમાં દયા અને કોમળતા છલકાઈ ગઈ કારણ કે તેને ખ્યાલ આવ્યો કે તેની લાગણીઓએ તેને કેવી રીતે એક પ્રચંડ પ્રવાહમાં શક્તિહીન કરી દીધી હતી.

"શું તું એ દુષ્ટ માણસ એનાટોલને પ્રેમ કરે છે?"

"તેને દુષ્ટ ના કહો... તેને પ્રેમ? ઓહ, મને ખબર નથી..." તે રડવા લાગી. "હું હજુ પણ એન્ડ્રુને પ્રેમ કરું છું, પણ તે મને ક્યારેય માફ નહીં કરે."

"મને ડર છે કે તું સાચી છે."

"મારા માટે બધું સમાપ્ત થઈ ગયું છે," તે રડી પડી.

"એવું ક્યારેય નહીં થાય," પિયેરે તેને દિલાસો આપ્યો. "મને વિશ્વાસ છે કે હૃદયથી તું સારી છે."

તે હવે કૃતજ્ઞતા બતાવવા માટે રડી પડી. તેણે ગમે તેટલી ખરાબ વર્તણૂક કરી હોય, તે જાણતી હતી કે તેનો એક સાચો મિત્ર છે.

પ્રકરણ ૭
બોરોડિનો નું યુદ્ધ

આગળ, અવિરત અને અણનમ, ફ્રેન્ચ સૈન્યએ પૂર્વી યુરોપમાં કૂચ કરી... જ્યાં સુધી તેઓ રશિયા પહોંચ્યા નહીં.

નેપોલિયનનો ઉદ્દેશ્ય સરળ હતો: ફ્રાન્સે વિશ્વ પર શાસન કરવું જોઈએ. યુરોપ એક પિતૃભૂમિ હોવું જોઈએ, પેરિસ તેની રાજધાની હોવી જોઈએ, ફ્રાન્સ બધા રાષ્ટ્રોની ઈર્ષ્યાનું કારણ હોવું જોઈએ. ભલે તેના યુદ્ધોમાં હજારો લોકો મૃત્યુ પામ્યા હોય, તેમનો ઉમદા હેતુ, તેમને લાગ્યું કે, તેમના મૃત્યુને ન્યાયી ઠેરવે છે. આ રશિયન યુદ્ધ, તેમને ખાતરી હતી કે, યોગ્ય હતું. અંતે, એનાથી બધા માટે સમૃદ્ધિ હતી.

નેપોલિયનનું નવું લક્ષ્ય મોસ્કો પર નિયંત્રણ મેળવવાનું હતું. ત્યાં જતા રસ્તામાં, તેણે પોતાની સેનાનું એટલું ભવ્ય નેતૃત્વ કર્યું કે રશિયન ભૂમિ પરની દરેક અથડામણ ફ્રેન્ચ માટે વિજય સમાન હતી.

જ્યારે ફ્રેન્ચ સૈન્ય મોસ્કો નજીકના ગામ બોરોડિનો પહોંચ્યા, ત્યારે તેમની સંખ્યા 133,000 સૈનિકો હતી, અને રશિયનો ફક્ત 120,000.

બોરોડિનો નાની ટેકરીઓ અને જંગલોથી ઘેરાયેલા પાકેલા મકાઈના સપાટ ખેતરો વચ્ચે હતું. અહીં, સફળતાની ખાતરી ધરાવતા નેપોલિયને, રશિયન સેનાપતિઓને યુદ્ધની ઓફર કરી, જે તેમણે સ્વીકારી.

ટેકરીઓની પાછળ અને જંગલોમાં, નેપોલિયને તેના માણસોને છુપાવીને ગોઠવ્યા, હુમલો કરવા માટે તૈયાર. ચેસની રમતની જેમ તેમની સ્થિતિનું આયોજન કર્યું. સપાટ જમીન, યુદ્ધભૂમિ, તેમના બેયોનેટની તેજસ્વી ચાંદીથી ચમકતી હતી.

જોકે ફ્રેન્ચ તાકાત અને વ્યૂહરચનામાં શ્રેષ્ઠ હતા, દરેક રશિયન સૈનિકનું હૃદય એક વધુ શક્તિશાળી શસ્ત્રથી ધબકતું હતું: દુશ્મન પ્રત્યેનો વાસ્તવિક દ્વેષ.

મોસ્કોમાં, જેવા ફ્રાન્સની સેનાના આવવાના સમાચાર આવ્યા, તો હવામાં ભય વ્યાપી ગયો. લોકો પોતાનો સામાન પેક કરીને ચાલ્યા જવા લાગ્યા.

મોસ્કોની આસપાસના રસ્તાઓ ગાડીઓ, ઘોડાઓ, ગાડાઓ, રાહદારીઓથી ભરેલા હતા. એક સમયે ધમધમતા શહેરમાં, શેરીઓ ખાલીપણાંથી ભયાનક રીતે ગુંજવા લાગી. બધા ભાગી જવા ઇચ્છતા હતા. શહેરમાં બહુ થોડા લોકો જ રહી ગયા હતા.

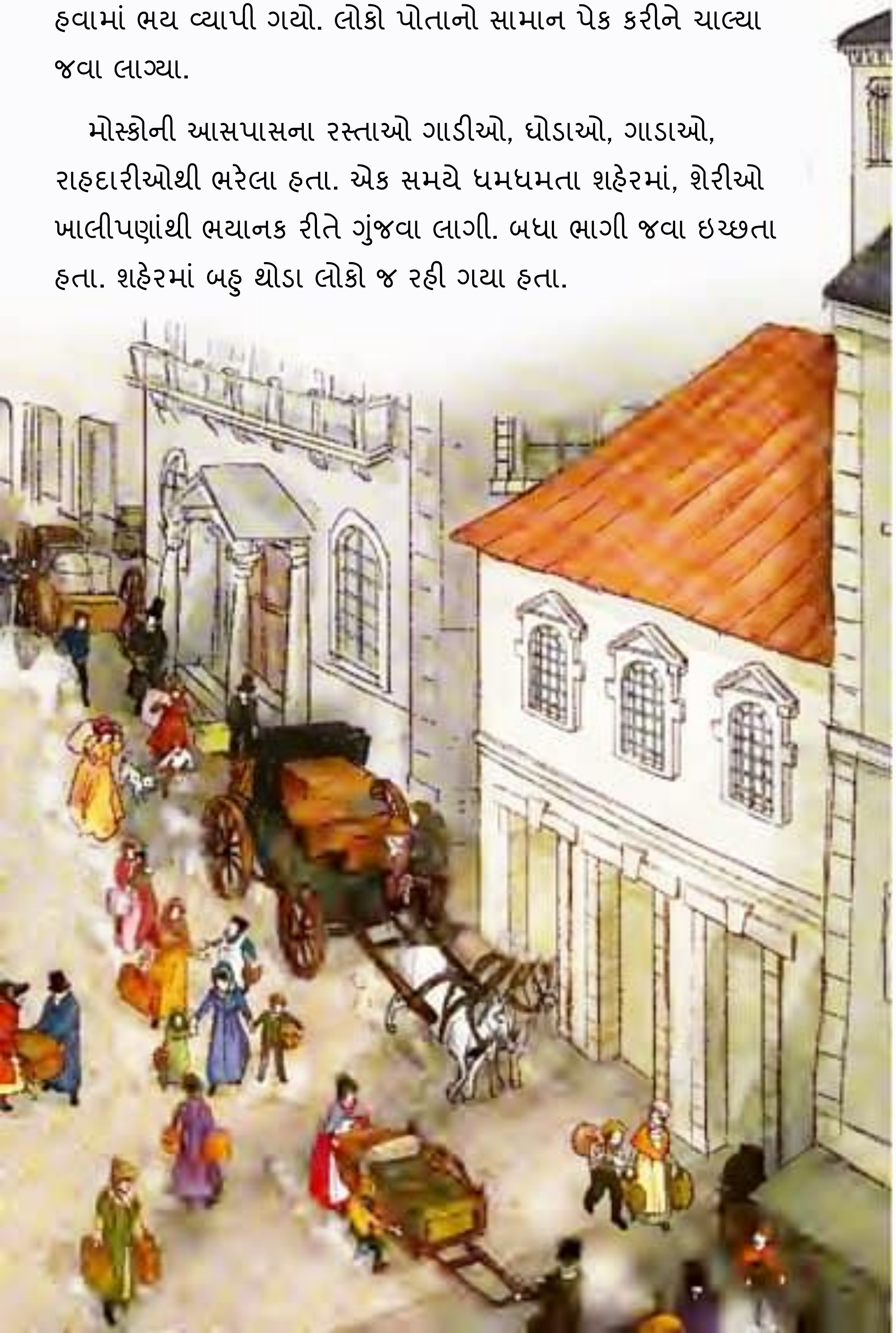

બોરોડિનો ખાતે, એન્ડ્રુને લાગ્યું કે આ યુદ્ધ એને માટે અત્યાર સુધીની સૌથી ભયાનક લડાઈ હશે. તેણે ઓગસ્ટના સૂર્યપ્રકાશમાં ચમકતા બર્ચ વૃક્ષોની હરોળ, તેમની સફેદ ડાળીઓ અને લીલા પાંદડાઓ તરફ જોતા વિચાર્યું, જો હું મરી જઈશ, તો આ બધું હજી અસ્તિત્વમાં રહેશે... પણ હું નહીં... તેને લાગ્યું કે આ દ્રશ્ય સુંદરતામાંથી કંઈક ભયાનક બની ગયું છે, અને તેની કરોડરજ્જુમાં ધ્રુજારી વ્યાપી ગઈ.

ઘોડા પર બેસીને તેની પાસે આવતા એક માણસને ઓળખીને તેને આશ્ચર્ય થયું. "પિયેર!" તેણે બૂમ પાડી. "તમે અહીં શું કરો છો? તમે સૈન્યમાં નથી. અને તમને યુદ્ધ માટે નફરત છે."

"મને રસ છે. મારે શું થાય છે તે જોવું છે."

"ઓહ, અમે જીતીશું. પરંતુ યુદ્ધ તમારા માટે, અથવા સેનાપતિઓ માટે અથવા ગૌરવની ઇચ્છા ધરાવતા નિષ્ક્રિય રાજકારણીઓ માટેની રમત નથી. આપણે પ્રમાણિક હોવું જોઈએ. તે ભયાનક છે."

તેના મિત્રને ખુશ કરવા ઈચ્છતા, પિયેરે વિનંતી કરી, "નતાશા... તે હજુ પણ તને પ્રેમ કરે છે."

"તેના વિશે વાત કરશો નહીં," એન્ડ્રુ બોલ્યો.

અનેક ફ્રેન્ચ બંદૂકોમાંથી ગોળીઓ છૂટવા લાગી.

તરત જ, એન્ડ્રુ ઝડપથી ઘોડાને દોડાવી ગયો, અને બૂમ પાડી, "હું તેને ક્યારેય માફ કરીશ નહીં."

ઘોડા પર સવાર પિયેરે જોયું કે દારૂગોળાના ધુમાડામાંથી માણસો હુમલો કરી રહ્યા છે અને ચીસો પાડી રહ્યા છે. તેણે તોપના ગોળાઓનો અવાજ સાંભળ્યો અને એમણે એક ગગનભેદી અવાજ સાથે પ્રહાર કર્યો. જેમ જેમ તોપગોળાનો મારો વધુ તીવ્ર બનતો ગયો, તેમ તેમ પીળા રંગના મકાઈના ખેતરો મૃત સૈનિકોની લાશોથી ભરાતા ગયા.

પહેલા કરતાં ઘણું વધારે, પિયેર યુદ્ધને નફરત કરવા લાગ્યો. અચાનક જ્વાળાની એક ચકાચોંધ ચમકે એને નીચે ફેંકી દીધો...

જ્યારે એ ભાનમાં આવ્યો, ત્યારે એણે જોયું કે ત્યાંનું ઘાસ સાવ બળી ગયું હતું, અને એનો ઘોડો, એની જેમ જ, જમીન પર પડી ગયો હતો, અને લાંબી હણહણાટી કરી રહ્યો હતો.

પણ એ હજી જીવતો હતો.

દસ કલાક પછી, નેપોલિયન અવિશ્વાસથી માથું હલાવી રહ્યો હતો. તેની પાછલી લડાઈઓ જેવું જ બધું હોવા છતાં - તૈયારી, સંગઠન, મજબૂતીકરણ - આ વખતે ફ્રાન્સનો વિજય નહોતો. તેની અજેય સેના ભાગી રહી હતી, રશિયનોને પાછળ હાંકી શકતી ન હતી. શા માટે? તે સમજી શક્યો નહીં.

એન્ડ્રુ સમજી ગયો. તે જાણતો હતો કે રશિયનો બોરોડિનોનું યુદ્ધ જીતી રહ્યા હતા કારણ કે તેઓ પોતાની અપેક્ષાઓ કરતાં વધુ આગળ વધ્યા હતા.

જેમ કે દરેક સૈનિક જાણે છે, યુદ્ધનું પરિણામ ઉપરથી આવતા આદેશો દ્વારા નહીં, પરંતુ સેનાની ભાવના તરીકે ઓળખાતી અદ્રશ્ય શક્તિ દ્વારા નક્કી થાય છે.

એન્ડ્રુ તોપના ધડાકા વચ્ચે લડયો. તેની પાસે એક શેલ પડયો, અને તેને જમીન પર પછાડ્યો. તેના પેટમાંથી લોહી વહેતું થયું, ઘાસ પર ડાઘ પડી ગયો.

શું આ મૃત્યુ છે? હું મરવા માંગતો નથી... હું જીવનને પ્રેમ કરું છું, તેણે વિચાર્યું, અને ખેડૂતોએ તેને યુદ્ધના મેદાનમાંથી ઉપાડ્યો ત્યારે એ વધુ કંઈ જાણતો નહોતો.

તે હોસ્પિટલમાં હોશમાં આવ્યો , તેના ઘા પર પાટો બાંધવામાં આવ્યો અને ફાટેલું માંસ કાપી નાખવામાં આવ્યું. તેની બાજુમાં બીજો એક ઘાયલ માણસ પડેલો હતો, જે ચીસો પાડી રહ્યો હતો કારણ કે તેનો પગ કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો, અને એ લોહીથી લથપથ બુટ હજુ તેના પગમાં હતો.

"ઓહ... ઓહ..." તે માણસ રડતા-રડતા બોલ્યો.

એન્ડ્રુએ જોયું કે તે એનાટોલ હતો. તે હજુ પણ સ્તબ્ધ હતો, તે ફક્ત એનાટોલેએ તેની સાથે શું કર્યું હતું તે યાદ કરી શકતો હતો. જેમ જેમ યાદો સંપૂર્ણ રીતે ઉભરાઈ આવી, તેણે નતાશા વિશે અને તે તેને કેટલો પ્રેમ કરતો હતો તે વિશે વિચાર્યું. તેને સમજાયું કે તે હજુ પણ તેણીને પ્રેમ કરે છે. નતાશા અને એનાટોલ બંને માટે દયા અને ક્ષમાથી તેનું હૃદય ભરાઈ ગયું. તે તેમના માટે કોમળ, પ્રેમાળ આંસુઓથી રડ્યો, અને, તેના બાળપણના શિક્ષણને યાદ કરીને, "તમારા દુશ્મનોને પ્રેમ કરો", યુદ્ધમાં માર્યા ગયેલા બધા હજારો લોકો માટે ફરીથી રડ્યો.

પ્રકરણ ૮
મોસ્કોની આગ

નેપોલિયનને એવું લાગ્યું કે તે કોઈ દુઃસ્વપ્નમાં છે. જેમ જેમ મહિનાઓ શિયાળામાં પ્રવેશતા ગયા, ફ્રેન્ચ સૈન્ય તેમના લક્ષ્ય, મોસ્કો સુધી પહોંચવા માટે આગળ વધ્યું - ત્યાં સુધીમાં રશિયનો તેનાથી એંસી માઈલ પાછળ હટી ગયા હતા.

મોસ્કો શહેર લગભગ નિર્જન હતું. એનાથી પણ વધારે ખરાબ, તે સળગી રહ્યું હતું. અઠવાડિયાઓ સુધી આકાશ બળી ગયેલી ઇમારતોની કાળી શેરીઓ ઉપર લાલ રંગનું ચમકતું રહ્યું - ખંડેર મહેલો, ઓપેરા હાઉસ, દુકાનો, ટેનામેન્ટ્સ, ધર્મશાળાઓ અને બાર.

કોણ કહી શકે કે તે કેવી રીતે બન્યું? ફ્રેન્ચ લોકોએ વિચાર્યું કે રશિયનોએ પોતાનું શહેર બાળી નાખ્યું છે; રશિયનોએ ફ્રેન્ચ લોકોને દોષ આપ્યો. મોસ્કોનું આગ લાગવાનું અનિવાર્ય હતું. તે લાકડાનું બનેલું હતું. તે બેદરકાર, ભૂખ્યા, થાકેલા સૈનિકો અને થોડા ગુસ્સે ભરાયેલા રહેવાસીઓથી ભરેલું હતું, બધા કેમ્પ ફાયર બનાવતા, રસોઈ બનાવતા, ધૂમ્રપાન કરતા, લૂંટ ચલાવતા... અને તેથી તે આગમાં સ્વાહા થઈ ગયું.

ફ્રાન્સના સૈનિકોએ તેમનું ઇનામ જપ્ત કર્યું હતું, પણ છેવટે, તે સાવ નકામું હતું.

જ્યારે નેપોલિયનને કહેવામાં આવ્યું કે મોસ્કો ખાલી છે, ત્યારે તે આગળ પાછળ આંટા મારવા લાગ્યો. વિજયી નાયક તરીકે શહેરમાં તેના અપેક્ષિત પ્રવેશને બદલે, તેણે ખાલી વિજય સિવાય બીજું કશું પ્રાપ્ત કર્યું ન હતું. ફ્રાન્સની સેના હવે તેમની રાણી વિના મધમાખીઓના મધપૂડા જેવી લાગતી હતી - ખોવાઈ ગયેલી, અવ્યવસ્થિત, દિશા વિહીન. સૈનિકો મોસ્કોથી ભાગવા ઇચ્છતા હતા, પણ હવે એની સામે રશિયાનો ક્રૂર શિયાળો હતો.

તેમના માટે તે સહન કરવો બહુ મુશ્કેલ હતો. થીજી ગયેલા, ખોવાયેલા, ઘરે જવાનો પ્રયાસ કરતા અને રશિયનોથી ધિક્કારાતા, એક પછી એક તેઓ મૃત્યુ પામ્યા. એક સમયની ગૌરવશાળી સેના, બોરોડીનોની એની હાર પછી, એક પીડિત જાનવરની જેમ, ધીમે ધીમે મૃત્યુ પામી રહી હતી. નેપોલિયનનું વિશ્વ સત્તાનું સ્વપ્ન અધૂરું રહી ગયું.

નતાશા મોસ્કો છોડનારા છેલ્લા લોકોમાંની એક હતી. તે તેના માતાપિતા પાસે પાછા ફરવા માટે ગાડીમાં પોતાનો સામાન પેક કરી રહી હતી, ત્યારે તેણે ઘાયલ રશિયન સૈનિકોનો એક કાફલો જોયો.

"શું હું મદદ કરી શકું?" તેણીએ જવાબદાર માણસને બોલાવ્યો. "હા, હા." તે માણસે એક સૈનિક તરફ ઈશારો કર્યો જે ભાગ્યે જ ભાનમાં હતો.

"તમે આને તમારી સાથે લઈ જઈ શકો છો. તે અમને ધીમા પાડશે અને તેની તબિયત સુધરશે નહીં. તમે કદાચ તેની સંભાળ અમારા કરતાં વધુ સારી રીતે રાખશો."

તે એન્ડ્રુ હતો. બે સૈનિકો તેને નતાશાની ગાડી સુધી ખેંચી ગયા અને તેને બેસાડી ગયા.

નતાશાએ તેના માથા નીચે ઓશીકું મૂક્યું. તેનો ચહેરો ખૂબ જ કોમળ દેખાતો હતો, તેણીને ખાતરી હતી કે તે મૃત્યુની નજીક છે.

તેણે આંખો ખોલી. "નતાશા... કેટલી અજબ વાત છે કે ભાગ્ય હવે આપણને એકસાથે લાવ્યું છે."

તેનો હાથ પકડીને, તેણીએ તેના હોઠથી તેને સ્પર્શ કર્યો. "મને માફ કર."

"શા માટે?"

"મેં જે કર્યું છે તેના માટે," તે ધ્રુજી ઉઠી. "હું તને પહેલા કરતાં વધુ પ્રેમ કરું છું."

પ્રેમ અને કરુણાથી ચમકતી તેની આંખો જોઈને, તેણે ઝંખનાથી પૂછ્યું, "શું હું જીવીશ?"

"ઓહ, હા!" તેણીએ તેના વાળ પર હાથ ફેરવતા બૂમ પાડી.

"કેટલું સારું હોત..." તેણે ફરી આંખો બંધ કરીને ગણગણાટ કર્યો.

જાગીને, તે વિચારતો હતો, પ્રેમ શું છે? પ્રેમ જીવન છે. પ્રેમ બધું જ છે. હું બધું સમજું છું કારણ કે હું પ્રેમ કરું છું. મરવાનો અર્થ એ છે કે હું, પ્રેમનો એક કણ, તેના મૂળમાં પાછો ફરીશ.

પોતાની છેલ્લી શક્તિને એકઠી કરીને, તેણે ગણગણાટ કર્યો,

"મારા દીકરા, નિકોલસ... તેની સંભાળ રાખજે..."

તે મરવા માંગતો ન હતો, પણ મૃત્યુ જીવનના દરવાજામાંથી ઘૂસી આવ્યું અને તેને લઈ ગયું.

પ્રકરણ ૯
સોનાનું હૃદય

જ્યારે પિયર બોરોડિનોમાં હતો, ત્યારે તેને તેની પત્ની વિશે સંદેશ મળ્યો. હેલેનનું મોસ્કોમાં અચાનક મૃત્યુ થયું હતું

તે તરત જ મોસ્કો દોડી ગયો અને જોયું કે શહેર આગમાં સળગી રહ્યું છે. જ્યારે તે છત નીચે ભયાનક જ્વાળાઓ જોઈ રહ્યો હતો, ત્યારે એક અજાણી સ્ત્રી, તેના પગ પર પડી અને ચીસો પાડી.

"મારી દીકરી! તેને બળીને મરવા ન દો!"

"તે ક્યાં છે?"

"ઘરમાં. અમે બધા ભાગી ગયા, પણ તે..."

"હું તેને લઈ આવીશ," પિયેરે વચન આપ્યું.

તે અંદર દોડ્યો અને બાળકને શોધી કાઢ્યું, જે તેને ડરી ગયેલા નાના પ્રાણીની જેમ કરડ્યું, અને તેને પકડીને સલામત સ્થળે લઈ ગયો.

ત્યારબાદ, તે મોસ્કોમાં જ રહ્યો, જ્યાં પણ શક્ય હોય ત્યાં મદદ કરતો રહ્યો. તેનું પોતાનું ઘર આગથી બચી ગયું હતું.

જયારે શિયાળો વસંતમાં ફેરવાઈ ગયો, ત્યારે તાજેતરના ભૂતકાળની ત્રણ મહાન ઘટનાઓએ પિયેરને વ્યથિત કરી દીધો: હેલેનનું મૃત્યુ, એન્ડ્રુનું મૃત્યુ અને ભયંકર યુદ્ધ. જીવન શું છે? આખરે જ્યારે તેને જવાબ મળ્યો ત્યારે શંકાનો કાળો અંધકાર દૂર થયો: દરેક વસ્તુમાં સારું શોધો. જીવનને સમજો અને તેને પ્રેમ કરો.

તેણે નતાશા વિશે વિચારવાનું શરૂ કર્યું. તે કેવી રીતે સામનો કરી રહી હતી?

તેણે જાણ્યું કે નતાશા ગામમાં તેના માતાપિતા સાથે રહેતી હતી. જ્યારે તે તેની મુલાકાતે ગયો, ત્યારે તે ઉંમરમાં ઘણી મોટી અને ચિંતિત દેખાતી હતી. તેઓએ એન્ડ્રુ વિશે વાત કરી.

"અંતે તેને જોઈને ખૂબ આનંદ થયો..." નતાશાએ કહ્યું, તેનો અવાજ તૂટતો હતો.

"તે શાંત હતો? મૃત્યુથી ડરતો નહોતો? હા, એ ખરેખર ખુશ હતો." પિયેરે આગળ ઝૂક્યો, તેની આંખો આંસુઓથી ભરેલી હતી.

તે એક શરૂઆત હતી. પ્રેમ સમય અને સંજોગોમાંથી ઘાયલ હૃદયમાં અગોચર રીતે પ્રવેશ કરે છે. પિયેર કે નતાશા બંનેમાંથી કોઈ માનતું ન હતું કે તેઓ નવા જીવન અને ખુશી માટે તૈયાર છે, છતાં પ્રેમ તેમની રાહ જોતો હતો.

તેને એન્ડ્રુના શબ્દો યાદ આવ્યા: પિયેરે પાસે સોનાનું હૃદય છે.

તેણે વિચાર્યું: હું તેના વિના જીવનની કલ્પના પણ કરી શકતો નથી. તેમણે લગ્ન કર્યા. તેઓ ખરેખર ખુશીથી જીવ્યા, તેમના બાળકો અને એન્ડ્રુના પુત્ર નિકોલસથી ઘેરાયેલા.

"તમે એક અદ્ભુત પિતા છો, પિયેર," નતાશાએ તેમના નવા બાળકને ગળે લગાવતા ગણગણાટ કર્યો.

પિયેરે સંતોષકારક નિસાસા સાથે તેનો હાથ તેની આસપાસ રાખ્યો. તે હજુ પણ વિશ્વાસ કરી શકતો ન હતો કે તેનું જીવન કેટલું આનંદમય બની ગયું હતું.

અને નાનો નિકોલસ? તે એક પ્રેમાળ અને બુદ્ધિશાળી નાનો છોકરો હતો. તે જાણતો હતો કે પિયેર તેના પિતાનો મિત્ર હતો, અને તેણે અનુમાન લગાવ્યું કે તેના પિતા નતાશાને પ્રેમ કરતા હતા.

"હું કાકા પિયેરને પ્રેમ કરું છું," તેણે મનમાં કહ્યું. "તે સારા અને દયાળુ છે. પણ હું મારા પિતાને ક્યારેય ભૂલીશ નહીં. જ્યારે હું મોટો થઈશ, ત્યારે હું તેમના જેવો બહાદુર બનીશ. હું એવું કંઈક કરીશ જેનાથી તેને ગર્વ થાય."

લીઓ (લેવ નિકોલાયેવિચ) ટોલ્સટોય 1828-1910

લીઓ ટોલ્સ્ટોય નો જન્મ રશિયામાં 9મી સપ્ટેમ્બર, 1828 ના રોજ નિકોલાઈ ટોલ્સટોય અને તેની પત્નીને ત્યાં થયો હતો. જ્યારે તે છોકરો હતો ત્યારે બંને માતા-પિતા મૃત્યુ પામ્યા હતા અને સંબંધીઓએ તેને ઉછેર્યો હતો.

યુનિવર્સિટીની પરીક્ષામાં નાપાસ થયા બાદ તેણે ફેમિલી એસ્ટેટ ચલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો. પણ એ એમાં સંપૂર્ણ રીતે સફળ ન થયા. તેથી, તેના ભાઈ દ્વારા પ્રોત્સાહિત થઈને, તે લશ્કરમાં ભરતી થયા, અને સમય જતાં, તેમણે લખવાનું શરૂ કર્યું. ક્રિમિઅન યુદ્ધ દરમિયાન, તેમણે સેવાસ્તોપોલ વાર્તાઓ લખી. વાર્તાઓને ત્વરિત સફળતા મળી હતી.

1862 માં, તેણે સોફ્યા એન્ડ્રીવના બેહર્સ સાથે લગ્ન કર્યા, અને પછીના વીસ વર્ષ તેની એસ્ટેટમાં વિતાવ્યા, તેના પરિવારનો ઉછેર કર્યો અને લેખન કર્યું. તે રશિયામાં ભારે અશાંતિનો સમય હતો. ટોલ્સટોયે કલાકો સુધી જીવન, ફિલસૂફી, ભગવાન અને ધર્મ પર ચિંતન કર્યું, જે તમામની ચર્ચા "યુદ્ધ અને શાંતિ" અને પછી "અન્ના કારેનિના" નવલકથામાં કરવામાં આવી છે.

ટોલ્સટોયનું 82 વર્ષની વયે અવસાન થયું. આજે, તેઓ રશિયાના મહાન નવલકથાકાર તરીકે અને "યુદ્ધ અને શાંતિ" વિશ્વની મહાન નવલકથાઓમાંની એક તરીકે વખણાય છે.

સમાપ્ત